

Legging av avløpsledninger i et sårbart vassdrag som Nitelva kontra legging på land

Av Bjørn Rønholt

Bjørn Rønholt er høgskolekandidat fra Høgskolen Lillehammer, reiseliv med økonomi og administrasjon. Han har vært assisterende rådmann i Eidfjord kommune og er nå enhetsleder kommunalteknikk i Nittedal kommune.

Artikkel basert på innlegg på fagtreff i Norsk vannforening 9. mai 2016.

Nittedals månelanding

Nittedal kommune har i 20 år jobbet med å finne en bærekraftig løsning for avløpsrensing i kommunen. Vi har i dag tre gamle renseanlegg med til dels store utfordringer med overløp som ender i Nitelva. Samtidig er Nittedal en kommune i rask utvikling. I dag har vi drøyt 23 000 innbyggere, men regner med å være ca 40 000 nittedøler innen 2040. En forutsetning for en slik utvikling

er at vi har en løsning for avløpsrensing som er miljøvennlig, effektiv og som kan takle en stor utvikling i folketall. Rådmann i Nittedal, Bitten Sveri, har kalt dette ”Nittedals månelanding”.

Nitelva – Et forurenset, vernet vassdrag

Nitelva er et vernet vassdrag og er betydelig forurenset. Hovedårsaken er dårlige renseanlegg og avrenning fra landbruket. Som en følge av vattendirektivet har Fylkesmannen i Oslo og Akershus gjennom ny utslippstillatelse pålagt Nittedal

Parti av Nitelva. Foto: Beate Aase Heidenreich/Cowi AS.

kommune å flytte utslippene fra dagens tre renseanlegg til en bedre resipient enn Nitelva. Pålegget må gjennomføres innen 2021. Miljøaspektet er med andre ord avgjørende og et utgangspunkt for å lage en ny løsning.

Avløpsledningen er planlagt lagt langs dalbunnen i direkte tilknytning til Nitelva. Tidlig i planleggingsfasen for ny avløpsløpsrensing ble Nitelva vurdert som en aktuell trasé for en eventuell overføringsledning. Fylkesmannen sa i 2013 at Nitelva kan brukes, og at elveløpet kan være en bedre trasé enn alternativer på land, for deler av den aktuelle strekningen. Det fremheves her at grundige undersøkelser er avgjørende for å avklare konsekvenser. Samtidig påpekes det at NVE må vurdere om tiltaket er konsesjonspliktig.

Tre mulige avløpsløsninger

Nittedal kommune vurderte i 2014 tre mulige avløpsløsninger:

- 1) NRA (Nedre Romerike Avløpselskap) i Skedsmo
- 2) Nedre Bekkelaget RA (renseanlegg) i Oslo
- 3) MIRA i Sørum.

Alle disse tre løsningene krevde nye overføringsledninger i lengre strekninger, og for alle løsningene ville Nitelva være en alternativ ledningstrasé. Kommunestyret besluttet 24. februar 2014 å gå videre med NRA som fremtidig avløpsløsning.

Fem års saksbehandlingstid for ledningstrasé i Nitelva

I november 2015 ble det klart at NVE vurderte tiltaket med ledning i Nitelva konsesjonspliktig etter vannressursloven. Strekningen vi da planla var fra Åneby i Nittedal til felles påkobling med Skedsmo på Kjellerholen i Skedsmo kommune. I et avklaringsmøte med NRV fikk vi informasjon om at saksbehandlingstiden for et slik tiltak kunne gå opp mot fem år, avhengig av hvilken prioritet saken ville få hos NVE.

Saksbehandlingstiden er den mest kritiske faktor for Nittedal og NVE. Nittedal kan ikke vente 5 år på saksbehandling, særlig ikke så lenge det ikke er gitt at vi får tillatelse til tiltaket. NVE sier at dette er en ny type søknad for dem.

De har ikke kunnskap om at det tidligere er søkt om å legge en så lang strekning med avløpsledning i et fredet elveløp.

Den nederste delen av overføringsledningen er felles med Skedsmo kommune og går også i Nitelva. Her er det Fylkesmannen i Oslo og Akershus som er myndighet og i juli i år ble det gitt tillatelse til etablering av fysiske tiltak i vassdrag etter lov om laks og innlandsfisk. NVE har tidligere uttalt at tiltaket i denne delen ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, men at dette må vurderes på nytt om tiltaket endres.

I løpet av våren 2016 konkluderte kommunen med at vi i første omgang kun søker konsesjon for legging av sjøledning i den nederste delen av Nitelva, fra renseanlegget på Slattum sør i Nittedal. For området nord for dette jobber vi videre med en optimalisering av traseen.

COWI har utført grundige undersøkelser av naturmangfold og utredninger av konsekvenser for allmenne hensyn i og langs elva. Kommunen har også grundig vurdert alternative traseer, men konkludert med at ulempene og kostnadene med disse vil være for store til at elvetrasévalget bør forkastes. En landstrasé er heller ikke uten konsekvenser for grunneiere, allmenne hensyn og natur. Landleddninger vil i større grad komme i konflikt med landbruksinteresser. Verdifulle ravinelandskap må også tas hensyn til.

Mange lover. Mange myndigheter

Denne saken viser godt utfordringene en kommune kan møte med koordinering av forskjellige myndigheter og lovområder. Både Fylkesmannen, fylkeskommune og NVE har forvaltningsansvar for forskjellige lover for det aktuelle tiltaket. Vi skal rette oss etter bestemmelser i naturmangfoldloven, vannressursloven, lakse- og innlandsfiskeloven, plan- og bygningsloven og oreiningslova m.m. Vi skal selvsagt også koordinere alle lokale interesser, og vi skal sørge for at vi gjennomfører vedtak innenfor gitte økonomiske rammer.

Vi har nå sendt konsesjonssøknaden. Nittedal kommune ser fram til en rask saksbehandling hos NVE, slik at vi kan få komme i gang med vår månelanding.